

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové, JUDr. Lenky Matyášové, JUDr. Petra Průchy a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci žalobce: **H. T.**, zast. Michalem Benčokem, advokátem, se sídlem Na Poříčním právu 1914/6, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 15. 9. 2008, č. j. 61 Az 69/2007 - 23,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Zástupci žalobce Michalu Benčokovi, advokátu, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 4800 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 15. 9. 2008, č. j. 61 Az 69/2007 - 23, zamítl žalobu žalobce proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM-1-496/VL-10-18-2007, ze dne 10. 7. 2007, a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Předmětným rozhodnutím žalovaný zamítl žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Žalovaný v rozhodnutí uvedl, že z výpovědi žalobce vyplynulo, že o mezinárodní ochranu žádal pouze z důvodů ekonomických (na Ukrajině nemohl získat zaměstnání) a vyjádřil potřebu legalizovat svůj pobyt v České republice. Žadatel v průběhu správního řízení neuvedl, že by výše zmíněné problémy měly souvislost s jednáním státních či soukromých osob vůči jeho osobě, které by bylo možné označit za důvody ve smyslu § 12 zákona o azylu. Žalovaný uvedl, že tvrzené potíže nebyly způsobeny pronásledováním žadatele ve smyslu zákona o azylu, ale tím, že ve vlasti přišel o zaměstnání, a proto nemohl ekonomicky zajistit svoji rodinu a zabezpečit lékařskou péči o invalidního syna. Žadatel v průběhu správního řízení rovněž neuvedl žádnou ze skutečností, kterou by bylo možno podřadit pod pojem vážné újmy ve smyslu § 14a zákona o azylu. Jelikož žadatel neuváděl žádné důvody, pro které lze udělit některou z forem mezinárodní ochrany, žalovaný jeho žádost jako zjevně nedůvodnou zamítl.

Proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě č. j. 61 Az 69/2007 - 23, podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále „s. ř. s.“), zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení kasační stížnost odmítnuta jako nepřijatelná.

S ohledem na ochranu veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob je vhodné připomenout, že stěžovateli byla soudní ochrana již jednou poskytnuta individuálním projednáním jeho věci na úrovni krajského soudu, a to v plné jurisdikci. Další procesní postup v rámci správního soudnictví nezvyšuje automaticky míru právní ochrany stěžovatele a je podmíněn již zmíněným přesahem vlastních zájmů stěžovatele.

Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Do soudního řádu správního byl zaveden novelou č. 350/2005 Sb. s účinností ke dni 13. 10. 2005. Jeho výklad, který demonstrativním výčtem stanovil typická kritéria nepřijatelnosti, byl proveden usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaným ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 933/2006, www.nssoud.cz.

Nejvyšší správní soud v citovaném rozhodnutí shledal, že o přijatelnou kasační stížnost se může typicky, nikoliv však výlučně, jednat v následujících případech: 1) Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; 2) Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu; 3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně; 4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) Krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu; b) Krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.

Přijatelnost kasační stížnosti je třeba odlišovat od přípustnosti kasační stížnosti na straně jedné a důvodnosti na straně druhé. Přípustnost (či spíše absence některého z důvodů nepřípustnosti) kasační stížnosti je dána splněním zákonných procesních předpokladů, jako je včasné podání kasační stížnosti (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), řádné zastoupení (§ 105 odst. 2 s. ř. s.), absence dalších zákonných důvodů nepřípustnosti (§ 104 s. ř. s.), apod. Důvodnost kasační stížnosti na straně druhé je otázkou věcného posouzení kasačních důvodů stěžovatelem uváděných (§ 103 odst. 1 s. ř. s.).

Pokud kasační stížnost splňuje zákonné podmínky procesní přípustnosti, pak je zkoumán přesah vlastních zájmů stěžovatele, tedy její přijatelnost. Jinými slovy, přichází-li stěžovatel s námitkami, o nichž se Nejvyšší správní soud vyslovil již dříve a své rozhodnutí zveřejnil,

není nutné, ani efektivní, aby v obdobné věci znovu jednal a rozhodoval, když výsledkem by nepochybně byl stejný závěr. Teprve je-li kasační stížnost přípustná i přijatelná, Nejvyšší správní soud posoudí její důvodnost.

Z výše uvedeného plyne, že v zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany není jenom splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a svoji stížnost opřít o některý z důvodů kasační stížnosti stanovený § 103 odst. 1 s. ř. s. Zájmem stěžovatele je rovněž uvést, v čem spatřuje přesah svých vlastních zájmů, a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat.

Zde je nutné uvést, že stěžovatel žádné důvody přijatelnosti kasační stížnosti netvrdil, Nejvyšší správní soud tak mohl přijatelnost kasační stížnosti posoudit pouze v obecné rovině za použití shora nastíněných kritérií.

Stěžovatel v kasační stížnosti označil důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. Namítal, že krajský soud při svém rozhodování nesprávně posoudil právní otázku a nezjistil náležitě, řádně a úplně skutkový stav věci, neboť důkazy, které si soud opatřil byly neúplné a zakládaly se fakticky jen na dokladech obsažených ve správním spise. Stěžovatel tvrdil, že situaci na Ukrajině v oblasti zajištění ochrany práv občanů a obzvláště jejich práva na zdravotní péči nelze srovnat se situací a stavem v oblasti lidských a občanských práv v České republice, soud z tohoto důvodu nemohl správně posoudit skutkové a právní otázky dané věci. Uvedl, že správní orgán nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci, čímž porušil povinnost, kterou mu ukládá ustanovení § 3, § 32, § 46, § 50, § 51 a § 67 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, a v důsledku toho i nesprávně posoudil žádost stěžovatele o udělení azylu z humanitárních důvodů. Správní orgán ani soud v průběhu řízení nepředložily informace týkající se hodnocení politické a ekonomické situace v zemi původu, což je jinak obvyklou praxí v tomto typu řízení. Soud nedostatečně přihlédl zejména k soustavnému porušování lidských práv na Ukrajině a neschopnosti státních orgánů zajistit pro občany základní stupeň zdravotní péče. Stěžovatel se domníval, že jeho „nárok“ na azyl bylo možné podřadit pod ustanovení § 14 zákona o azylu, jelikož stěžovatel měl „neustále odůvodněné obavy o zdravotní stav svého syna s ohledem na současný stav na Ukrajině“. Skutková podstata, ze které správní orgán vycházel neměla oporu ve spisech, nebo s nimi byla v rozporu, proto měl soud napadené rozhodnutí zrušit. Z uvedených důvodů stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek Krajského soudu v Ostravě zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud předesílá, že stěžovatel v průběhu správního řízení uváděl pouze ekonomické důvody (nemohl na Ukrajině zabezpečit svoji rodinu, neboť nemohl najít práci) a vyjádřil potřebu legalizovat svůj pobyt v České republice. Problémy se státními orgány ani jiné potíže neuváděl.

Z uvedených tvrzení stěžovatele je zjevné, že v průběhu správního řízení neuvedl žádné skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. Žalovaný proto žádost stěžovatele o udělení mezinárodní ochrany zamítl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu.

Azylovou irelevantnost ekonomických problémů vyjádřil Nejvyšší správní soud např. ve svém rozsudku ze dne 31. 10. 2003, č. j. 4 Azs 23/2003 - 65, nebo ve svém rozsudku ze dne 27. 8. 2003, č. j. 5 Azs 3/2003 - 54. Podle prvního z uvedených rozsudků *skutečnost, že žadatel o azyl má v zemi původu obavy před vybrožováním ze strany soukromé osoby a má zde ekonomické problémy, není bez dalšího ani důvodem pro udělení azylu dle § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ani důvodem pro udělení azylu z humanitárních důvodů (§ 14 téhož zákona).*

Legalizací pobytu jako důvodem žádosti o azyl se Nejvyšší správní soud zabýval např. ve svém rozsudku ze dne 19. 10. 2006, č. j. 7 Azs 234/2005 - 48, nebo ve svém rozsudku ze dne 12. 10. 2006, č. j. 6 Azs 297/2005 - 53, či ve svém rozsudku ze dne 26. 9. 2006, č. j. 4 Azs 442/2005 - 43. V naposledy uvedeném rozsudku Nejvyšší správní soud vyslovil, že *institut azylu slouží lidem, kteří jsou v zemi původu pronásledováni ze zákonem stanovených důvodů (§ 12 zákona o azylu) a obecně není prostředkem pro řešení jakýchkoli problémů (ekonomických, osobních, rodinných) v zemi původu. Udělení azylu lze aplikovat pouze v omezeném počtu případů ve smyslu zákonem stanovených podmínek. Legalizace pobytu se záměrem vyhnout se případným nepříznivým důsledkům nezákonného pobytu na území ČR není v žádném případě důvodem pro mezinárodní ochranu formou azylu. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 10. 2006, č. j. 7 Azs 234/2005 - 48, zákon o azylu sám určuje poměrně striktní pravidla, která musí žadatel o azyl, v případě, že chce získat azyl, splnit. To však není případ stěžovatele, který zcela zjevně zneužívá azylovou proceduru k legalizaci pobytu na území České republiky, což však nikdy nebylo účelem azylového řízení.*

Povinnost správního orgánu zjistit úplně a přesně skutečný stav věci je limitována tvrzeními žadatele o azyl (mezinárodní ochranu), jak Nejvyšší správní soud judikoval např. ve svém rozsudku ze dne 26. 2. 2004, č. j. 5 Azs 50/2003 - 47, nebo ve svém rozsudku ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 24/2003 - 42.

V souvislosti s tvrzeným nárokem stěžovatele na udělení humanitárního azylu odkazuje Nejvyšší správní soud na rozsudek ze dne 15. 12. 2005, č. j. 3 Azs 360/2005 - 6, ve kterém zdejší soud uvedl, že *neuváděl-li žadatel o udělení azylu skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být ve své vlasti vystaven pronásledování ve smyslu § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, a žalovaný proto zamítl jeho žádost jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) tohoto zákona, nelze žalovanému vytýkat, že nezvažoval možnost udělení azylu z humanitárního důvodu (§ 14 citovaného zákona). Tyto úvahy jsou na místě pouze tam, kde byla v řízení zjišťována existence důvodů podle § 12 zákona o azylu, nikoli v řízení podle § 16 tohoto zákona.*

Povinnost tvrzení konkrétních azylově relevantních důvodů vyjádřil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 13. 4. 2004, č. j. 3 Azs 18/2004 - 37, kde konstatoval, že *pokud stěžovatelka v kasační stížnosti uvádí pouze námitky obecného charakteru, aniž upřesňuje, které konkrétní důkazy či podklady pro rozhodnutí žalovaného v odůvodnění jeho rozhodnutí chybí, je takové tvrzení bez uvedení konkrétních skutečností nedůvodné. Nejvyšší správní soud vychází z premisy "necht' si každý střeží svá práva", proto nemůže stěžovatelka v kasační stížnosti úspěšně namítat, že správní orgán či soud v předcházejícím řízení nezjistily důsledně skutečný stav věci, pokud sama neuvádí skutečnosti či důkazy, které pro takové tvrzení svědčí.*

Nejvyšší správní soud neshledal, že by skutková zjištění, z nichž žalovaný v napadeném rozhodnutí vycházel, neměla oporu ve spisech, nebo s nimi byla v rozporu. Nebylo rovněž zjištěno, že by při zjišťování skutkové podstaty byl žalovaným porušen správní řád, a že by tato skutečnost mohla ovlivnit zákonnost rozhodnutí. Jelikož stěžovatel ve své žádosti netvrdil žádné azylově relevantní důvody ve smyslu § 12 zákona o azylu či důvody pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona, a správní orgán proto zamítl žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) tohoto zákona, nebylo na místě, aby žalovaný zjišťoval situaci v zemi původu stěžovatele.

Z výše uvedeného je zřejmé, že ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu (zmíněné rozsudky jsou uveřejněny na www.nssoud.cz) poskytuje dostatečnou odpověď na všechny přípustné námitky podávané v kasační stížnosti. Za situace, kdy stěžovatel sám žádné důvody přijatelnosti kasační stížnosti netvrdil, Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost nepřijatelnou, proto ji podle ustanovení § 104a s. ř. s. odmítl.

O návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti Nejvyšší správní soud samostatně nerozhodoval, dospěl totiž k závěru, že o něm není třeba rozhodovat tam, kde je kasační stížnosti přiznán odkladný účinek přímo ze zákona (§ 32 odst. 5 zákona o azylu).

O náhradě nákladů řízení před Nejvyšším správním soudem bylo za použití ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 téhož zákona rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť kasační stížnost byla odmítnuta.

Odměna ustanovenému zástupci stěžovatele byla stanovena za dva úkony právní služby ve výši 2100 Kč podle § 9 odst. 3 písm. f) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů [první porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení a písemné podání soudu podle § 11 odst. 1 písm. b) a d) této vyhlášky], režijní paušál podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu ve výši 300 Kč za každý úkon. Zástupci stěžovatele bude vyplacena částka ve výši 4800 Kč, a to z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. dubna 2009

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu